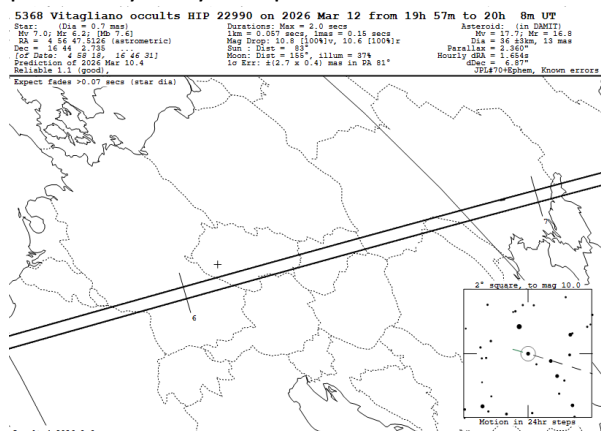

Válí se vám v koutě evscope?

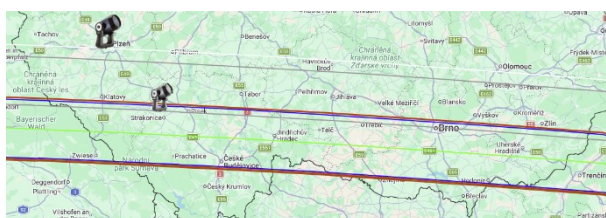
Tak ho vytáhněte – oprašte - nabijte, bude se hodit! Když před několika lety přišla nová generace plně automatických elektronických dalekohledů, vypadalo to ([parafrází slavné hlášky](#)): „A astrofotografové nebudou mít co žrát!“. Že tomu tak (zatím) rozhodně není, se můžete přesvědčit například vpravo od článku v sekci Česká astrofotografie měsíce.

A co jinak s takovým dalekohledem? Můžete dál přivádět v úžas své partnery, partnerky, děti, sousedy atd. barevnými obrázky objektů vzdáleného vesmíru, ale i to se jednou omrzí... Většina výrobců těchto „hraček“ shrábne svůj zisk a tím to pro ně končí. Jedinou výjimkou je firma Unistellar, kde je vidět, že za ní nestojí jen pověstný strýček Skrblík (pardon ekonom), ale i někdo načichlý astronomií. S pomocí jejich produktů se můžete zapojit do „občanské vědy“ a chránit planetu před blízkozemními projektily, pozorovat komety, satelity, kosmická kataklyzmata, exoplanety a také zákryty hvězd planetkami. Posledně jmenovaných úkazů, vhodných pro evscope, určitě neproběhnou ve vašem okolí ročně stovky, většinou ani desítky, ale spíše jednotky, a tak není časově náročné se jim věnovat. A jeden takový planetkový zákryt nás právě čeká!

Ve čtvrtek večer, 12. března 2026, projde jižní částí našeho území 41 km široký pás stínu planety (5368) Vitagliano, která na dobu až 2 sekund zakryje z našeho pohledu hvězdu HIP 22990 s jasností 7,0 mag. v souhvězdí Býka. Jedná se o těleso vnějšího hlavního pásu asteroidů, přibližně 36 km velké, které objevil 21. září 1984 belgický astronom Henri Debehogne na Evropské jižní observatoři (ESO) v La Silla v Chile. Planetka je pojmenována po Aldu Vitaglianovi, autorovi systému SOLEX (SOLar system integration by a fast EXtrapolation method).

A kam svůj evscope (nebo jiný dalekohled) postavit? Na to nejlépe odpoví připojená mapa. Centrální linie zákrytu vstoupí na naše území z Německa poblíž Železné Rudy ve 20:06:07 UT a opustí ho po 13 sekundách (20:06:20 UT) poblíž Starého Hrozenkova. Předpověď zdá se být poměrně přesná, modré čáry vymezující okraje pásu a ty červené, vyjadřující velikost chyby předpovědi 1-sigma, téměř splývají. Úkaz má i mnoho dalších výhod, odehraje se v pohodlné výšce 38° nad JZ obzorem (azimut 248°) se Sluncem i Měsícem hluboko pod obzorem. Ani majitelé jiných dalekohledů by neměli mít s vyhledáním pole problém. Stačí ho namířit na alfu souhvězdí Býka Aldebaran a popojet v rektascenzi o 20 minut na východ.

A jak celou věc od vyhledání předpovědi až po odeslání dat a vyplnění hlášení pomocí evscopu provést? Velmi přátelský návod s celým postupem [najdete zde](#). S jiným dalekohledem nesmíte zapomenout, že u zákrytů se nehraje na krásu, ale na přesnost měření času (ideálně na setiny sekundy).

Svůj výsledek nestrkejte „do šuplíku“, tam k ničemu není. Dejte nám [o něm vědět](#) a společně ho nasměrujeme k dalšímu využití.

Majitelé (nejen) evscopů v severní části našeho území nemusí být smutní, jejich „pravá chvíle“ přijde za 8.596 minut po Vitagliano. Ale o tom až příště...

Michal Rottenborn
Hvězdárna v Rokycanech a Plzni, p. o.
<http://hvr.cz>